

**Mondelinge inbreng
Rondetafelgesprek
Evaluatie FTK**

Aan Tweede Kamer der Staten-Generaal
Datum 17 mei 2018
Onderwerp Evaluatie financieel toetsingskader (FTK)

Woord vooraf

Graag dank ik de Tweede Kamer dat ik de gelegenheid krijg om een reactie te geven op het financieel toetsingskader en de evaluatie daarvan.

Daarbij wil ik graag expliciet opmerken dat uw Kamer mij op persoonlijke titel heeft uitgenodigd. Mijn inbreng is dus ook voor persoonlijke rekening en mag niet worden gekoppeld aan Pensioenfonds Zorg en Welzijn, het fonds waarvan ik directeur ben.

Tegelijkertijd kan ik niet ontkennen dat mijn opvattingen mede gevormd worden door hoe het financieel toetsingskader, het FTK, uitwerkt op dit fonds. En nog belangrijker: de deelnemers in dit fonds.

Als mensen in de krant lezen dat het goed gaat met de economie, met Nederland. Dan verwachten mensen ook dat het goed gaat met hun pensioenfonds, en met hun pensioen. Als het slecht gaat met de economie, dan snapt een deelnemer ook dat zoiets niet zonder gevolg kan blijven. En dat een pensioenfonds dus moet ingrijpen.

Vooruitlopend op dit rondetafelgesprek heb ik een reactie op het FTK aan uw Kamer gestuurd. Daarin heb ik enkele kritische punten benoemd. Onder meer: de impact van de MVEV-eis en de stapeling van prudentie. Ook heb ik hierin subtiele hints gegeven waar ik nog ruimte voor verbetering zie. U hebt hiervan kennis kunnen nemen.

Graag ga ik nu nog kort inhoudelijk in op die stapeling van prudentie en het effect ervan.

Inhoudelijke reactie op dit FTK

Graag licht ik hier een tweetal aspecten uit onze positie nader toe:

- (1) de stapeling van zekerheden - in het bijzonder de buffervereiste; en
- (2) de impact van dit wetsvoorstel op generaties.

Stapeling van zekerheden biedt geen absolute zekerheid

Dit FTK leidt tot een stapeling van zekerheden. Maar het leidt tot schijnzekerheid. Om met de buffers te beginnen... absolute zekerheid bestaat niet!

De nieuwe buffereisen maken dit FTK strenger. Maar deze bieden niet de zekerheid die deelnemers er wellicht van verwachten.

Het is juist van belang te beseffen dat buffers hun dienst bewijzen in slechte tijden, maar niet als 'idee fixe' moeten worden behandeld, met het idee dat onderdekking te allen tijde kan worden voorkomen.

Gelukkig kunnen we concluderen dat er economisch herstel is opgetreden, zij het wellicht nog voorzichtig en ietwat fragiel.

Onze ambitie is een pensioen dat zijn koopkracht behoudt.

Impact van dit wetsvoorstel op verschillende generaties

Echter, door dit nieuwe nominale toetsingskader in combinatie met de extreem lage rente van dit moment wordt dát nagenoeg onmogelijk in de toekomst.

Een goede reserve opbouwen is uiteraard belangrijk, maar de balans raakt zoek. Een koopkrachtbestendig pensioen laat zich niet rijmen met absolute zekerheid. Dergelijke zekerheid is onbetaalbaar.

Als gevolg hiervan kan PFZW, evenals vele andere pensioenfondsen, de pensioenen de komende jaren niet aanpassen aan de inflatie. Dat is uiteraard ongunstig voor pensioengerechtigden, die daardoor hun pensioen niet aangepast weten aan de inflatie.

Maar dat is tevens slecht nieuws voor jongeren. Oók hun pensioenaanspraken groeien niet mee met de loonontwikkeling. De achterstand die hiermee langzaam groeit is dus een slechte ontwikkeling voor zowel jongeren als ouderen, en werkt dus ongunstig uit voor alle generaties. Dat haalt het vertrouwen in ons pensioenstelsel eerder onderuit, dan dat het vertrouwen wordt verbeterd. En dat is nog niet alles.

Jongeren hebben relatief positief gereageerd op dit nieuwe FTK. Waarschijnlijk omdat zij het uitstellen van indexatie verwelkomen in de verwachting dat er daardoor wordt voorkomen dat er te snel wordt uitgedeeld. Maar zij gaan voorbij aan de effecten die de verdergaande nominalisering van dit FTK met zich meebrengt. Het handhaven van de nominale rente in combinatie met de verder dalende rente brengt met zich mee dat jongeren tegen een heel ongunstig tarief hun aanspraken inkopen, die ook nog eens extra duur worden verzekerd door de hoge buffers. En dat betekent op termijn een lager pensioen.

Kortom, dit FTK is ongunstig voor oud én jong.

Graag sluit ik af met drie conclusies die voorkomen uit de hiervoor genoemde aandachtspunten:

1. Dit FTK brengt in deze vorm niet wat staatssecretaris Klijnsma bij brief van 1 oktober 2013 heeft beloofd. Het realiseren van een geïndexeerde pensioentoezeggingen is bij dit FTK vrijwel onhaalbaar.
2. Nominale zekerheid gaat ten koste van de koopkracht, dus leidt tot een lager pensioen voor de deelnemer.
3. Dit FTK betekent dat ons pensioen van 'minder zeker' naar 'zeker minder' gaat. Voor alle generaties, jong en oud.

Voorzitter, het voorgaande, inhoudelijk relaas is een weerslag van hetgeen ik inbracht in uw Kamer in het rondetafelgesprek FTK op 3 september 2014.

Pensioenfondsen zijn gericht op de lange termijn. Pensioenfondsbestuurders moeten zich rekenschap geven van maatschappelijke trends. Maar tevens weg blijven van de 'waan van de dag'. Het belang van de deelnemers, staat voorop. Niet van een gepensioneerde, niet van een jongere. Nee, van alle deelnemers; evenwichtige belangenbehartiging in dienst van het gehele collectief.

Ik wil hiermee dus niet zeggen: "I told you so." Ik waardeer uw uitnodiging en ben hier niet gekomen om mijn gelijk te halen.

Het is ook niet mijn bedoeling om tijdens het spel de spelregels te veranderen.

Wel wil ik hiermee een hartenkreet overbrengen. Laten we het momentum gebruiken om dit FTK beter te maken, waar dat technisch mogelijk is. En passend, zonder het hele FTK overhoop te halen. Desnoods maar een klein beetje. Maar wel zo, dat het beter werkt in het voordeel van alle pensioendeelnemers.

Dank u, voorzitter.

=====

Oplossingsrichting / alternatieven

Als u mij vraagt waar een oplossingsrichting ligt, dan zie ik die in een combinatie van twee maatregelen:

- **Aanpassing van de MVEV-eis, naar 100%**

Indien een pensioenfonds niet tijdig genoeg herstelt, worden pensioenen verlaagd zodat de dekkingsgraad weer op 100% uitkomt, in plaats van 105% zoals nu in het FTK is vastgelegd. Korten om een buffer op te bouwen is eigenlijk niet uit te leggen.

- **Indexeren vanaf een dekkingsgraad van 105%**

Nagenoeg alle pensioenfondsen hebben de ambitie om pensioenen mee te laten groeien met de groei van de lonen of prijzen. Om pensioen te indexeren. Door dat pas te doen bij een dekkingsgraad van 110% wordt het lastiger dat doel te bereiken.

Critici zullen mij op basis hiervan wellicht betichten van 'pleiten voor de gepensioneerden', of van 'te snel uitdelen'. Dat zie ik echt anders. Ook jongeren zijn erbij gebaat dat hun pensioen meegroeit met de economie. Natuurlijk moet je voorzichtig zijn niet te snel uit te delen. En moet je voorkomen dat een fonds echt het moeras in zakt. Maar juist de combinatie van het handhaven van de MVEV (maar dan met een link naar 100%), en het handhaven van de systematiek van toekomstbestendig indexeren maakt dat die bescherming voor jongeren gehandhaafd blijft.